

Tugiteenused ja haridusliku toevajadusega õpilasele osutatavad tugimeetmed ning nende rakendamise põhimõtted

1. Üldsätted

1.1. Kord kehtestatakse haridus- ja teadusministri 05.07.2025.a. määruse nr 30 alusel „Kutseõppeasutuses õpilase arengu ja õppimise toetamise tingimused ja kord“, mille määratluses on toevajadusega õpilane isik, kes vajab õppekavas seatud õpiväljundite saavutamiseks muudatusi või kohandusi õppeajas, õppemetoodikas, hindamis-metoodikas, õppekorralduses, õppematerjalides või õppekeskkonnas või tugispetsialisti teenust.

1.2. Haridusliku eritoevajadusega õpilaste õppekorralduse ja õppimise toetamiseks koolisisese meeskonnatöö korraldamise ning tugirühma (õpiedukoja) töö koordineerimise eest, sealhulgas õpilase eritoevajaduse tuvastamise ja tugimeetmete määramise korraldamise ning rakendamise tulemuslikkuse jälgimise ja dokumenteerimise eest, samuti koolisisese teemakohase teavitustöö koordineerimise eest tuge vajava õpilase õppe korraldamisel vastutab kooli tugiteenuste koordinaator.

1.3. Otsuse tugimeetme määramise, rakendusplaani koostamise ning tugimeetme rakendamise lõpetamise tingimuste kohta teeb tugirühm. Otsust rakendatakse õpilase, piiratud teovõimega õpilase puhul tema seadusliku esindaja nõusolekul.

Otsuse alusel tehakse vastav märge EHISesse, mis eemaldatakse tugimeetme rakendamise lõpetamisel.

2. Õppija hariduslikud erivajadused ja nende tuvastamise alused

2.1. Tugiteenuste koordinaator koostöös tugispetsialistide ja rühmajuhendajatega kaardistab toevajadusega õppijad ning kaardistab vastava informatsiooni kooli õpiedukojale ning õppesekretäridele emakursuslaste puhul hiljemalt ühe kuu jooksul õppetöö algusest.

2.2. Haridusliku toevajaduse tuvastamine toimub üldjuhul kutsekeskhariduse õppekaval esimesel kursusel õppivatel õpilastel põhiharidust tõendava tunnistuse, õpilase tervist või erikohtlemise vajadust kirjeldava asjakohase koolile esitatud dokumendi alusel ja/või kooli õpiedukoja ümarlaua otsusena.

Haridusliku toevajadusega õpilastega viiakse läbi arenguveestlus (Lisa 12) igal õppeaastal. Lähtuvalt haridusliku toevajadusega õpilase õpivõimest ja õpiabivajadusest rakendatakse erinevaid kooli võimalustest johtuvaid tugimeetmete vorme. Üldharidusainetes rakendatakse vajadusel diferentseeritud õpetamist, kasutades sobivaid õppemeetodeid ja -materjale ning erineva raskusastmega ülesandeid.

2.3. Kooli õpiedukoda võib sobiva tugiteenuse, -meetme või mõlema samaaegseks rakendamiseks tuvastada järgmisi hariduslikke erivajadusi:

2.3.1. püsivad õpiraskused, mis avalduvad suulise- ja kirjaliku kõne, arutlus- ja meenutusoskuste või teabe struktureerimise ja arvutamisoskuse valdkonnas ning mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märge asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või eripedagoogi või logopeedi dokumenteeritud hindamistulemused või kooli lõputunnistus, rehabilitatsiooniplaan või kooli õpiedukoja dokumenteeritud otsus;

2.3.2. intellektipuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märge asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või eripedagoogi dokumenteeritud hindamistulemused, rehabilitatsiooniplaan või kooli õpiedukoja dokumenteeritud otsus;

2.3.3. emotsionaalsed raskused, käitumisraskused, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märge vastavas riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või eripedagoogi dokumenteeritud hindamistulemused, rehabilitatsiooniplaan või kooli õpiedukoja dokumenteeritud otsus;

2.3.4. nägemispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märge asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või nägemispuuetega õpilaste kooli lõputunnistus või rehabilitatsiooniplaan;

2.3.5. kuulmispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märge asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või kuulmispuuetega õpilaste kooli lõputunnistus või rehabilitatsiooniplaan;

- 2.3.6. liikumispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või rehabilitatsiooniplaan;
- 2.3.7. tervises seisund, mille tuvastamise aluseks on tervishoiutöötaja väljastatud tõend;
- 2.3.8. õpingute alustamiseks ebapiisav eesti keele oskus, mille tuvastamise aluseks on põhi- või keskkooli omandamist tõendav dokument või kooli õpiedukoja otsus.

3. Õppija haridusliku toevajaduse alane infovahetus

- 3.1. Õppegrupi rühmajuhendajat ja õpetajaid teavitab toevajadusega õppija eripärast ja vajalikest kohandustest tugiteenuste koordinaator.
- 3.2. Õppetöö käigus ilmnevad tähelepanekuid edastatakse operatiivselt.
- 3.3. Info edastamisel toevajadusega õppijate kohta järgitakse hea tava reegleid ning juhendatakse delikaatsete isikuandmete edastamise põhimõtetest.

4. Tugiteenused ja -meetmed ning nende rakendamise põhimõtted

- 4.1. TEK rakendab lähtuvalt tuge vajava õpilase vajadustest tema toetamiseks järgmisi tugimeetmeid:
 - 1) karjäärinõustamine (koostöös Rajaleidja keskusega);
 - 2) eripedagoogiline nõustamine;
 - 3) sotsiaalpedagoogiline nõustamine;
 - 4) psühholoogiline nõustamine;
 - 5) õpetajate lisakonsultatsioonid (õpiabi)
 - 6) individuaalse õppekava koostamine ja rakendamine;
 - 7) õpe kuni 8 õpilasega väikerühmas;
 - 8) õpe kuni 12 õpilasega väikerühmas;
 - 9) mõõdukas pedagoogiline sekkumine ehk täiendav õpiabi kuni 3 tundi nädalas, mis sisaldab õpet kohandatud õppevara ja õppemetoodika järgi;
 - 10) põhjalik pedagoogiline sekkumine ehk täiendav õpiabi enam kui 3 tundi nädalas, mis sisaldab õpet kohandatud õppevara ja õppemetoodika järgi ning pidevat tugispetsialisti teenust või abiõpetaja tuge;
 - 11) täiendav eesti keele õpe.
- 4.2. Kooli õppekavas kirjeldatud õpiväljundite saavutamiseks koostatakse toevajadusega õppijale vajadusel individuaalne õppekava (edaspidi IÕK).
 - 4.2.1. IÕK võib algatada õppija ise, õpetaja, tugispetsialist, õppija seaduslik esindaja ning kooli õpiedukoda;
 - 4.2.2. õppija (või tema esindaja) esitab vormikohase avalduse ning kooskõlastab selle õpetaja või rühmajuhendaja ja tugiteenuste koordinaatoriga;
 - 4.2.3. IÕK-ga võib toevajadusega õppijale teha järgmisi muudatusi või kohandusi võrreldes kooli õppekavaga: õppeajas, õppemetoodikas, hindamismetoodikas, õppekorralduses, õppe-materjalides või õppekeskkonnas;
 - 4.2.4. IÕK rakendamise otsuse alusel koostatakse õppijale IÕK rakendusplaan, kus on kirjeldatud kavandatavaid muudatusi ja kohandusi õppetöös;
 - 4.2.5. IÕK rakendamise põhimõtteid kirjeldab rakendusplaanis vastava mooduli vastutav õpetaja;
 - 4.2.6. IÕK rakendusplaani sisu täidab õpetaja koostöös õppesuuna juhtõpetajaga või tugiteenuste koordinaatoriga;
 - 4.2.7. IÕK rakendusplaan on tugiteenuste koordinaatori kabinetis kättesaadav õpilasele, õpetajale, rühmajuhendajale, juhtõpetajale ning teistele kaasatavatele spetsialistidele.
 - 4.2.8. IÕK koostatakse üheks õppeaastaks või nominaalseks õppeajaks;
 - 4.2.9. IÕK rakendamist, tulemuslikkust ja selle täitmist jälgib rühmajuhendaja ja tugiteenuste koordinaator.
- 4.3. toevajadusega õppija tugimeede võib olla mõõdukas pedagoogiline sekkumine. Õppijale korraldatakse regulaarne ja/või püsiv pedagoogiline ja/või psühholoogiline nõustamine 1-3 tundi nädalas. Tugimeede sisaldab tugiteenuste koordinaatori, sotsiaalpedagoogi, psühholoogi, rühmajuhendaja ja/või teiste kaasatavate tugispetsialistide nõustamist õppija toimetuleku toetamiseks. Käesoleva meetme alla kuuluvad ka regulaarsed õpetaja lisakonsultatsioonid.
- 4.4. toevajadusega õppija tugimeede võib olla põhjalik pedagoogiline sekkumine.

Õppijale korraldatakse regulaarne ja/või püsiv pedagoogiline või psühholoogiline nõustamine enam kui 3 tundi nädalas. Tugimeede sisaldab tugiteenuste koordinaatori, sotsiaalpedagoogi, psühholoogi, rühmajuhendaja ja/või teiste kaasatavate tugispetsialistide nõustamist õppija toimetuleku toetamiseks. Käesoleva meetme alla kuuluvad ka regulaarsed õpetaja lisakonsultatsioonid, samuti kohandatud õppevara ja õppemetoodika järgi õpet.

4.5. Toevajadusega õppija õppekava nominaalkestust on võimalik õppija või tema seadusliku esindaja nõusolekul pikendada kuni ühe õppeaasta võrra, seejuures ei või pikendatud õppeaeg ületada vastava õppekava nominaalkestust. Nominaalse õppeaja pikendamise vormistamise aluseks on õpilase avaldus, kuhu on märgitud, mis mäh on nominaalse õppeaja pikendamine (30 või 60 EKAPit) vajalik. Õpiedukoja vastavasisulise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga ja mähge kantakse EHISesse.

4.6. Üldjuhul erivajadusega õpilastest eraldi õpperühma ei moodustata, kuid kui õpperühma kaasatud toevajadusega õppijale vajalikud muudatused ja kohandused sekkumist eeldavad, võib kooli direktor õpiedukoja ettepanekul teha otsuse õppijate arvu vähendamiseks õpperühmas või pedagoogilise sekkumise rakendamiseks.

4.7. Õppijale, kelle eesti keelest erinev emakeel ei võimalda alustada õpinguid eesti keeles, võimaldatakse täiendavat keeleõpet.

4.8. toevajadusega õppija tööellu siirdumise toetamiseks koostatakse siirdumisel kutseõppest tööellu vajadusel individuaalne karjääriplan. Plaani koostamisel osalevad lisaks õppijale rühmajuhendaja, erialaõpetajad, vajadusel tugiteenuste koordinaator. Karjääriplani koostamisse kaasatakse õpilase elukohajärgse kohaliku omavalitsuse vastavad spetsialistid (nt lastekaitse spetsialist, juhtumikorraldaja, sotsiaaltöötaja jt) ning töötukassa karjäärispetsialist, kes toetab toevajadusega õpilast töökoha saamisel.

4.9. Toevajadusega õppijale võib määrata rohkem kui ühe meetme.

4.10. 4.11. Õpilasele, kes on erialaselt erianekas, kohaldatakse võimalusel lisaõpet või erisust praktika-korralduses (näiteks ettevalmistamine erialasteks võistlusteks ja konkurssideks).